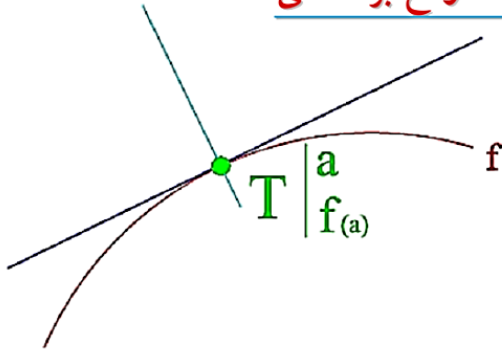

تعیین معادله خط مماس و قائم بر منحنی در نقطه ای به طول a واقع بر منحنی

اگر خطی در نقطه T بر منحنی f مماس باشد

در این صورت معادله خطوط مماس و قائم

بصورت زیر نوشته می شود:

$$m = f'(a)$$

$$m' = -\frac{1}{m} = -\frac{1}{f'(a)} \rightarrow \begin{cases} y - f(a) = f'(a)(x - a) & \text{معادله خط مماس:} \\ y - f(a) = -\frac{1}{f'(a)}(x - a) & \text{معادله خط قائم:} \end{cases}$$

مثال 1 معادله خط مماس بر منحنی $y = x^2 + x + 1$ را در نقطه ای به طول $x=1$ واقع بر این منحنی به دست آورید.

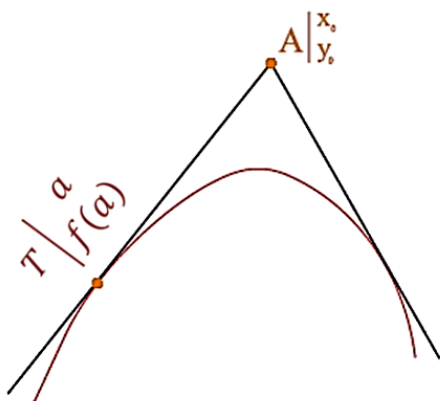
$$x = 1 \rightarrow y = 3, f'(x) = 2x + 1 \Rightarrow m = f'(1) = 3$$

حل:

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 3 = 3(x - 1) \Rightarrow y = 3x - 1$$

معادله خط مماس:

مثال 2 مقدار b را چنان پیدا کنید که شیب خط مماس بر نمودار $y = -x^2 + bx + 2$ در نقطه $x=1$ واقع بر آن برابر 3- باشد.

روش بدست آوردن معادله خط مماس بر یک منحنی از نقطه ای خارج آن

از نقطه $A(x_0, y_0)$ دو مماس بر منحنی f رسم شده است.

نقطه تماس را T می گیریم چون نقطه T روی منحنی

f است پس مختصات آنرا بصورت $T(a, f(a))$ نشان می دهیم.

معادله خط مماس بر منحنی f را در نقطه T بصورت مقابل می نویسیم $y - f(a) = f'(a)(x - a)$ چون نقطه A

هم، روی خط مماس قرار دارد پس مختصات آنرا در معادله بجای x و y قرار میدهیم در این صورت تنها مجهول

معادله a خواهد بود که با یافتن آن، معادلات دو خط مماس بدست می آید.